

Azərbaycanın iqlim dəyişikliyinə yanaşması: Dayanıqlı gələcəyə doğru addımlar - TƏHLİL

Azərbaycanda iqlim dəyişikliyi artıq yalnız ekoloji deyil, həm də sosial və iqtisadi siyasətlərin mərkəzində duran bir məsələdir. Son illərdə dünyada havanın temperaturunun artması, azalan su ehtiyatları, torpaq eroziyası və kəskin quraqlıq epizodları kimi problemlər iqlim dəyişikliyinə təsirini konkret faktlarla ortaya qoyur. Azərbaycan COP29 konfransı çərçivəsində bu məsələlərə adaptasiya siyasətini gücləndirməyi və əhalinin iqlim dəyişikliyinə qarşı dayanıqlığını artırmaq üçün xüsusi strategiyalar tətbiq etməyi hədəfləyib.

Azərbaycanın iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşma siyasəti və əhali dayanıqlığının təmin edilməsi

Azərbaycan dövləti iqlim dəyişikliklərinə uyğunlaşma siyasətini bir neçə əsas istiqamətdə qurub, burada əsas məqsəd əhalinin dayanıqlığını təmin etməkdir:

Milli iqlim strategiyası və fəaliyyət planı – Dövlətimiz BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasına (UNFCCC) uyğun olaraq, milli adaptasiya strategiyası hazırlayıb. Bu strategiya 2030-cu ilə qədər su, kənd təsərrüfatı və enerji sektorlarında dayanıqlılığı artırmağa yönəlib.

Su ehtiyatlarının idarə edilməsi - Azərbaycan, əhalinin əsas su ehtiyaclarını təmin etmək üçün su resurslarının effektiv idarə olunmasına dair bir neçə tədbir görüb. Xüsusilə su resurslarının qorunması, yeni su anbarlarının qurulması və mövcud su infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi layihələri həyata keçirilir.

Yaşıl infrastrukturun inkişafı - Azərbaycanın şəhər və kəndlərində dayanıqlı infrastrukturun qurulması, suvarma sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və bərpaolunan enerji mənbələrinin artırılması dövlətin əsas prioritetləri sırasındadır. Bu, həm iqlim dəyişikliyinə təsirlərini azaltmaq, həm də iqtisadi dayanıqlığı təmin etmək məqsədi daşıyır.

İqlim dəyişikliyinə təsirləri ilə üzləşən əhalinin sosial təminat və iş imkanlarının artırılması üçün xüsusi proqramlar hazırlanıb. Kənd təsərrüfatında iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşmanı təmin etmək üçün fermerlərə maliyyə dəstəyi göstərilir və texnoloji təkmilləşdirmələr həyata keçirilir. Bu təkmilləşdirmələr məhsuldarlığı artıraraq kənd yerlərində əhalinin gəlirini sabitləşdirir. Xüsusilə kənd təsərrüfatına zərər verən iqlim dəyişikliklərinin təsirini azaltmaq məqsədilə dövlətimiz insanların sosial təminatını gücləndirmək üçün xüsusi proqramlar həyata keçirməkdədir.

COP29-un Azərbaycana təsiri və beynəlxalq əməkdaşlıq

COP29 Azərbaycan üçün qlobal səviyyədə iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə proqramlarını beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim etmək üçün mühüm bir platformadır. Dövlətimiz COP29-da müəyyən istiqamətlər üzrə beynəlxalq əməkdaşlıq qurmağı və iqlim dəyişikliyi siyasətlərini gücləndirməyi hədəfləyib. Azərbaycan COP29 konfransı zamanı yaşıl iqtisadiyyat layihələri üçün maliyyə dəstəyi və beynəlxalq investorların diqqətini cəlb etməyi planlaşdırır. Bu maliyyə dəstəyi kənd təsərrüfatının və su infrastrukturunun inkişafına, iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşma proqramlarının həyata keçirilməsinə sərf olunacaq. Xəzər dənizi və Qafqaz regionu ölkələri arasında iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə əməkdaşlıq əlaqələri gücləndirilir. Bu əməkdaşlıq regional su ehtiyatlarının idarə olunması və ekoloji problemlərin birgə həlli üçün vacibdir. COP29 çərçivəsində Azərbaycan hökuməti iqlim dəyişikliyinə qarşı texnoloji həllərin inkişafına xüsusi əhəmiyyət verir. Bu texnologiyalar su ehtiyatlarının qorunması, əkinçilikdə məhsuldarlığın artırılması və karbon emissiyalarının azaldılması sahələrində tətbiq olunacaq.

Azərbaycanın iqlim siyasətinin uğurları və çağırışlar

Azərbaycanın iqlim dəyişikliklərinə uyğunlaşma sahəsində əldə etdiyi uğurlara nəzər yetirək:

Enerji sektorunun şaxələndirilməsi və yaşıl enerji mənbələri. Azərbaycan enerji sektorunda şaxələndirmə ilə bağlı ciddi addımlar atıb və bərpaolunan enerji mənbələrinin tətbiqini gücləndirib. Ölkəmiz 2030-cu ilə qədər enerji sektorunda bərpaolunan enerji payını 30 faizə çatdırmağı hədəfləyir. Xüsusilə Abşeron yarımadasında külək enerjisindən istifadə genişləndirilir, həmçinin ölkənin cənub və qərb bölgələrində günəş enerjisi layihələri həyata keçirilir. Azərbaycan, Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ ilə külək və günəş enerji layihələrinə dair strateji tərəfdaşlıq müqavilələri imzalayıb. Ölkəmizdə yeni su anbarları və kiçik su elektrik stansiyaları qurulmaqdadır ki, bu da həm enerji istehsalını, həm də su ehtiyatlarını qorumağı təmin edir. Hökumət iqlim öhdəliklərinə uyğun olaraq karbon emissiyalarını azaltmağa yönəlmiş yaşıl enerji siyasətini həyata keçirir.

Dayanıqlı kənd təsərrüfatı proqramları. Quraqlıq və eroziya riskləri qarşısında kənd təsərrüfatı sahəsində yeni sortların inkişafı və ekoloji uyğun əkin texnologiyalarının tətbiqində mühüm addımlar atılır. Quraqlığa dözümlü, yerli şəraitə uyğun yeni bitki sortları (məsələn, quru iqlim üçün uyğun taxıl və tərəvəz sortları) yetişdirilir. Bu, su resurslarının qorunmasına və məhsuldarlığın artırılmasına kömək edir.

İnteqrasiya olunmuş kənd təsərrüfatı sistemləri, minimum torpaq işləri, əkin döviyyəsi və bioloji mübarizə metodları kimi ekoloji uyğun texnologiyalar tətbiq edilir. Suvarma sistemlərinin modernləşdirilməsi və suyun daha səmərəli istifadəsi üçün damcı suvarma sistemləri tətbiq olunur. Torpaqların eroziyasını azaltmaq məqsədilə təbii bitki örtüyünün bərpası, teraslama və əkin sahələrinin düzgün planlaşdırılması həyata keçirilir. Kənd təsərrüfatı istehsalçılarında dayanıqlı kənd təsərrüfatı praktikaları ilə bağlı təlimlər təşkil edilir ki, bu da onların bilik və bacarıqlarını artırır.

Su ehtiyatlarının qorunması. Azərbaycanın əhalisi 2021-ci ildə 10 milyon nəfəri ötüüb. Bu isə öz növbəsində suya olan tələbatı artırır. Xüsusilə urbanizasiya prosesi su resurslarının idarə edilməsini daha da çətinləşdirir. Su ehtiyatlarının qorunması üçün dövlət tərəfindən müxtəlif proqramlar və strateji planlar hazırlanır. Bu çərçivədə su resurslarının səmərəli istifadəsi və qorunması üçün maarifləndirmə işləri aparılır. Su ehtiyatlarının qorunması üçün qonşu ölkələrlə əməkdaşlıq və regional layihələrin həyata keçirilməsi davam etdirilməkdədir. Belə faktlar Azərbaycanın su ehtiyatlarının qorunması üçün səmərəli və davamlı yanaşmaların tətbiq edilməsinin zəruriliyini vurğulayır.

Əhali dayanıqlığının artırılması. Xüsusilə kənd yerlərində əhalinin iqlim dəyişikliyinə təsirlərinə qarşı dayanıqlılığının gücləndirilməsi və yeni məşğulluq imkanlarının yaradılması tələb olunur.

COP29 Azərbaycanın iqlim dəyişikliyinə adaptasiya və əhali siyasətində əldə etdiyi təcrübələri beynəlxalq səviyyədə təqdim etməsi üçün bir imkan yaradır. Bu konfrans Azərbaycan dövlətinə iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə daha geniş addımlar atmaq, beynəlxalq dəstəklərdən yararlanmaq və regional əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirmək imkanı verəcək.

AZƏRTAC
2024, 4 noyabr